

ZAKON

O LOBIRANJU

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način obavljanja lobiranja, pravila lobiranja, registar i evidencije u vezi sa lobiranjem i druga pitanja od značaja za lobiranje.

Pojam lobiranja

Član 2.

Lobiranje je aktivnost kojom se vrši uticaj na organe Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, organe imalaca javnih ovlašćenja, čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave (u daljem tekstu: organ vlasti), u postupku donošenja zakona, drugih propisa i opštih akata, iz nadležnosti tih organa vlasti, radi ostvarivanja interesa korisnika lobiranja, u skladu sa zakonom.

Aktivnosti koje se ne smatraju lobiranjem

Član 3.

Lobiranjem se ne smatraju:

- 1) informacije, stavovi i mišljenja o zakonima, drugim propisima i opštim aktima, predlozima ili nacrtima zakona, drugih propisa i opštih akata, objavljenim u sredstvima javnog informisanja i drugim sredstvima kojima se javnost obaveštava;
- 2) aktivnosti lica koja javno saopštavaju svoje stavove, odnosno dostavljaju predloge i stručna mišljenja organima vlasti radi iniciranja, pripreme, razmatranja, usvajanja i davanja obrazloženja predloženih rešenja zakona, drugih propisa i opštih akata ili učestvuju po pozivu organa vlasti sa ili bez naknade ili u okviru projekata čiji je korisnik organ vlasti, u pripremi, razmatranju ili davanju stručnih mišljenja o predloženim rešenjima zakona, drugih propisa i opštih akata;
- 3) građanske inicijative upućene organima vlasti na predložena rešenja zakona, drugih propisa i opštih akata;
- 4) aktivnosti funkcionera i zaposlenih u organima vlasti radi iniciranja, pripreme, razmatranja, usvajanja i davanja obrazloženja predloženih rešenja zakona, drugih propisa i opštih akata, ako se te aktivnosti obavljaju u skladu sa njihovim ovlašćenjima.

Lobista i pravno lice koje obavlja lobiranje

Član 4.

Lobiranje može da obavlja fizičko lice koje je upisano u Registar lobista, u skladu sa ovim zakonom (u daljem tekstu: lobista) i privredno društvo, odnosno udruženje koje je upisano u Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje u skladu sa ovim zakonom (u daljem tekstu: pravno lice koje obavlja lobiranje).

Lobiranje može da obavlja fizičko lice koje nije upisano u Registar lobista ako je zakonski zastupnik ili je zaposlen kod korisnika lobiranja ili zastupa interese udruženja ili privrednog društva čiji je član korisnik lobiranja (u daljem tekstu: neregistrovani lobista).

Korisnik lobiranja

Član 5.

Korisnik lobiranja je fizičko ili pravno lice u čijem interesu se vrši lobiranje.

Lobirano lice

Član 6.

Lobirano lice je izabrano, imenovano, postavljeno, zaposleno ili na drugi način radno angažovano lice u organu vlasti, kao i lice na čiji izbor, imenovanje ili postavljenje organ vlasti daje saglasnost, a koje učestvuje u postupku pripreme i donošenja zakona, drugih propisa i opštih akata ili može uticati na sadržaj zakona drugih propisa i opštih akata.

Načelo zaštite javnog interesa

Član 7.

Lobirano lice je dužno da spreči nastanak štetnih posledica po javni interes koje mogu nastati usled lobiranja.

Načelo integriteta

Član 8.

Lobista, pravno lice koje obavlja lobiranje i neregistrovani lobista dužni su da prilikom lobiranja postupaju u skladu sa načelom integriteta.

Načelo integriteta podrazumeva zakonitost, transparentnost i odgovornost u radu, kao i etičnost, u cilju očuvanja ličnog ugleda, ugleda pravnog lica koje obavlja lobiranje i ugleda korisnika lobiranja, kao i lobiranja.

Lobista, pravno lice koje obavlja lobiranje i neregistrovani lobista ne mogu da zastupaju dva ili više korisnika lobiranja koji u konkretnom slučaju imaju suprotne interese.

Kodeks ponašanja učesnika u lobiranju

Član 9.

Kodeks ponašanja učesnika u lobiranju sadrži etička pravila o ponašanju svih učesnika u lobiranju sa ciljem da se lobiranje obavlja transparentno, u skladu sa ovim zakonom i javnim interesom.

Kodeks iz stava 1. ovog člana donosi direktor Agencije za borbu protiv korupcije (u daljem tekstu: Agencija).

II. USLOVI ZA OBAVLJANJE LOBIRANJA

Uslovi za obavljanje lobiranje fizičkog lica

Član 10.

U Registar lobista može se upisati lice:

- 1) koje je državljanin Republike Srbije;
- 2) koje je potpuno poslovno sposobno;
- 3) koje ima visoku stručnu spremu;
- 4) koje nije osuđivano za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje lobiranja;
- 5) kome nije izrečena ili je prestala mera bezbednosti, odnosno zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti;

6) koje je završilo obuku za lobistu.

Strano fizičko lice može da obavlja lobiranje u Republici Srbiji ako je registrovano za obavljanje lobiranja u državi čiji je državljanin i ako je upisano u posebnu evidenciju o stranim fizičkim licima koja obavljaju lobiranje na teritoriji Republike Srbije.

Upisom u posebnu evidenciju strano fizičko lice stiče ista prava i obaveze kao i lobista.

Uslovi za obavljanje lobiranja za pravno lice

Član 11.

U Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje može se upisati pravno lice, ako:

- 1) je upisano u registar privrednih subjekata, odnosno u registar udruženja;
- 2) ima zaposlenog najmanje jednog lobistu;
- 3) nije osuđeno za krivično delo ili mu nije izrečena, odnosno ako mu je prestala mera bezbednosti, odnosno zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti;
- 4) odgovorno lice u privrednom društvu, odnosno udruženju nije osuđivano za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje lobiranja i kome nije izrečena ili je prestala mera bezbednosti, odnosno zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti.

Strano pravno lice može da obavlja lobiranje u Republici Srbiji ako je registrovano za obavljanje lobiranja u državi u kojoj ima sedište i ako je upisano u posebnu evidenciju o stranim pravnim licima koja obavljaju lobiranje na teritoriji Republike Srbije.

Upisom u posebnu evidenciju strano pravno lice stiče ista prava i obaveze kao i domaće pravno lice koje obavlja lobiranje.

Zabrana obavljanja lobiranja

Član 12.

Izabranom, imenovanom, postavljenom, zaposlenom ili na drugi način radno angažovanom licu u organu vlasti, kao i licu na čiji izbor, imenovanje ili postavljenje organ vlasti daje saglasnost zabranjeno je da obavlja lobiranje.

Zabrana obavljanja lobiranja prestaje po isteku dve godine od dana prestanka funkcije, odnosno prestanka radnog odnosa ili radnog angažovanja.

Obuka za lobistu

Član 13.

Obuku za lobistu sprovodi Agencija u skladu sa programom obuke koji donosi direktor Agencije.

O završenoj obuci za lobistu Agencija izdaje uverenje.

Obrazac uverenja o završenoj obuci za lobistu i naknadu za sprovođenje obuke za lobistu propisuje direktor Agencije.

Zahtev za upis u Registar lobista

Član 14.

Zahtev za upis u Registar lobista podnosi se Agenciji.

Zahtev iz stava 1. ovog člana sadrži ime i prezime, jedinstveni matični broj građana i prebivalište podnosioca zahteva.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilažu se dokazi o ispunjenosti uslova za obavljanje lobiranja.

Izgled i bliži sadržaj obrasca zahteva iz stava 1. ovog člana propisuje direktor Agencije.

Zahtev za upis u Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje

Član 15.

Pravno lice podnosi Agenciji zahtev za upis u Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje.

Zahtev iz stava 1. ovog člana sadrži naziv i sedište pravnog lica, matični broj i poreski identifikacioni broj, kao i ime i prezime, jedinstveni matični broj građana i prebivalište ovlašćenog lica.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana se prilažu dokazi o ispunjenosti uslova za obavljanje lobiranja za pravno lice.

Izgled i bliži sadržaj obrasca zahteva iz stava 1. ovog člana propisuje direktor Agencije.

Brisanje iz Registra lobista

Član 16.

Agencija donosi rešenje o brisanju iz Registra lobista:

- 1) na zahtev lobiste;
- 2) ako je lobista osuđen za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje lobiranja;
- 3) ako je lobisti izrečena mera bezbednosti ili zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti;
- 4) ako je lobista postupao suprotno načelu integriteta;
- 5) gubitkom poslovne sposobnosti lobiste;
- 6) ako lobista postane funkcioner ili se zaposli, odnosno radno angažuje u organu vlasti.

Brisanje iz Registra pravnih lica koja obavljaju lobiranje

Član 17.

Agencija donosi rešenje o brisanju iz Registra pravnih lica koja obavljaju lobiranje:

- 1) na zahtev pravnog lica;
- 2) zbog prestanka pravnog lica;
- 3) ako pravno lice nema zaposlenog najmanje jednog lobistu;
- 4) ako je pravno lice osuđeno za krivično delo ili mu je izrečena mera bezbednosti, odnosno zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti;
- 5) ako je odgovorno lice u pravnom licu osuđeno za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje lobiranja, kao i ako mu je izrečena mera bezbednosti, odnosno zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti;

6) ako je pravno lice povredilo odredbe ovog zakona koje uređuju načelo integriteta.

Rešenje o upisu i brisanju iz registra

Član 18.

Rešenje o upisu u Registar lobista, odnosno Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje donosi direktor Agencije u roku od 15 dana za fizička lica, odnosno u roku od 30 dana za pravna lica, od dana podnošenja urednog i potpunog zahteva.

Rešenje o brisanju iz Registra lobista, odnosno Registra pravnih lica koja obavljaju lobiranje donosi direktor Agencije najkasnije u roku od 15 dana od dana saznanja za postojanje razloga za brisanje iz registra.

Protiv rešenja direktora Agencije iz st. 1. i 2. ovog člana može se izjaviti žalba Odboru Agencije.

Odluka Odbora Agencije je konačna i protiv nje se može pokrenuti upravni spor.

Registar

Član 19.

Agencija vodi Registar lobista i Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje.

Registar iz stava 1. ovog člana je javan i objavljuje se na internet stranici Agencije.

Pri vođenju registra iz stava 1. ovog člana Agencija je dužna da poštuje propise koji uređuju zaštitu podataka o ličnosti.

Način vođenja i obrazac registra iz stava 1. ovog člana bliže se uređuje aktom direktora Agencije.

Sadržina Registra lobista

Član 20.

U Registar lobista upisuju se podaci o lobistima, i to:

- 1) broj i datum upisa u Registar lobista;
- 2) ime i prezime, jedinstveni matični broj građana i prebivalište lobiste;
- 3) broj i datum rešenja o upisu u Registar lobista;
- 4) broj i datum rešenja o brisanju iz Registra lobista sa podacima o razlozima za brisanje.

Sadržina Registra pravnih lica koja obavljaju lobiranje

Član 21.

U Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje upisuju se podaci o tom pravnom licu, i to:

- 1) broj i datum upisa u Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje;
- 2) naziv i sedište pravnog lica;
- 3) broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata, odnosno registar udruženja;
- 4) matični broj i poreski identifikacioni broj pravnog lica;

5) ime i prezime, prebivalište i jedinstveni matični broj građana odgovornog lica u pravnom licu;

6) ime i prezime, prebivalište i jedinstveni matični broj građana lobiste zaposlenog u pravnom licu;

7) broj i datum rešenja o upisu u registar za lobistu zaposlenog u pravnom licu;

8) broj i datum rešenja o brisanju iz registra sa podacima o razlozima za brisanje.

Obaveza obaveštavanja o promenama

Član 22.

Lobista je dužan da obavesti Agenciju o promeni podataka o prebivalištu, a pravno lice koje obavlja lobiranje o promeni koja se odnose na podatke iz registra privrednih subjekata, odnosno registra udruženja, poreskom identifikacionom broju, kao i promene koje se odnose na lobistu zaposlenog u tom pravnom licu.

O promenama iz stava 1. ovog člana, lobista, odnosno pravno lice koje obavlja lobiranje, dužni su da u pismenoj formi obaveste Agenciju, u roku od 15 dana od dana nastanka promene.

Upis podataka u registar

Član 23.

Agencija, po službenoj dužnosti, vrši upis podataka u registar iz člana 19. stav 1. ovog zakona, odmah po konačnosti rešenja o upisu, odnosno brisanju iz registra, kao i po dostavljanju obaveštenja o promenama iz člana 22. ovog zakona.

Agencija može od organa nadležnog za vođenje kaznene evidencije da zatraži podatke koji su od značaja za upis lobiste i pravnog lica koje obavlja lobiranje.

Posebna evidencija o stranim fizičkim i pravnim licima koja obavljaju lobiranje

Član 24.

Agencija vodi posebnu evidenciju o stranim fizičkim i pravnim licima koja obavljaju lobiranje na teritoriji Republike Srbije.

Posebna evidencija iz stava 1. ovog člana sadrži ime i prezime stranog fizičkog lica, odnosno naziv stranog pravnog lica, kao i druge podatke iz akta organa strane države na osnovu kojih ta lica obavljaju lobiranje u stranoj državi.

Način vođenja i obrazac evidencije iz stava 1. ovog člana propisuje se aktom direktora Agencije.

Posebna evidencija iz stava 1. ovog člana je javna i objavljuje se na internet stranici Agencije.

Primena Zakona o opštem upravnom postupku

Član 25.

Na postupak donošenja rešenja o upisu, odnosno brisanju iz Registra lobista i registra pravnih lica koja obavljaju lobiranje primenjuju se odredbe zakona koji uređuje opšti upravni postupak.

III. SPROVOĐENJE LOBIRANJA

Započinjanje lobiranja

Član 26.

Lobiranje započinje obraćanjem lobiste ili neregistrovanog lobiste lobiranom licu u pismenoj formi.

Lobista je dužan da uz dopis kojim se obraća lobiranom licu dostavi i dokaz o upisu u Registar lobista, ugovor o lobiranju bez navođenja visine ugovorene naknade za lobiranje, kao i naziv zakona, drugog propisa ili opšteg akta za koji obavlja lobiranje.

Ugovor o lobiranju

Član 27.

Lobista, odnosno pravno lice koje obavlja lobiranje, mogu započeti lobiranje tek nakon zaključenja ugovora o lobiranju.

Ugovor o lobiranju naročito sadrži:

- 1) podatke o ugovornim stranama (ime, prezime i prebivalište fizičkog lica, odnosno naziv i sedište pravnog lica);
- 2) predmet lobiranja (opis predmeta i cilj lobiranja);
- 3) podatke o načinu i vremenu trajanja lobiranja;
- 4) visinu naknade za lobiranje;
- 5) izjavu lobiste, odnosno odgovornog lica u pravnom licu koje obavlja lobiranje da će postupati u skladu sa pravilima lobiranja propisanim ovim zakonom i Kodeksom ponašanja učesnika u lobiranju.

Ako je ugovorna strana pravno lice koje obavlja lobiranje, ugovor o lobiranju sadrži i ime i prezime lobiste zaposlenog kod tog pravnog lica koje će sprovesti lobiranje.

Lobista, odnosno pravno lice koje obavlja lobiranje, ne mogu se ugovorom obavezati na određeni ishod lobiranja.

Raskid ugovora i prekid postupka lobiranja

Član 28.

Raskid ugovora o lobiranju može da zahteva svaka ugovorna strana u svakom trenutku.

Lobista, odnosno pravno lice koje obavlja lobiranje dužni su da, bez odlaganja, prekinu postupak lobiranja i raskinu ugovor o lobiranju ako:

- 1) posumnjaju da će povrediti načelo integriteta;
- 2) lobista, odnosno odgovorno lice u pravnom licu koje obavlja lobiranje postane funkcioner, zaposleni ili na drugi način radno angažovani u organu vlasti.

Prava lobiste

Član 29.

Lobista posle podnošenja dopisa iz člana 26. ovog zakona ima pravo da traži od lobiranog lica da ga primi u blagovremenom roku i da mu pruži podatke u vezi sa predmetom lobiranja.

Lobista ima pravo da bude blagovremeno obavešten o svim javnim raspravama i drugim oblicima javnih konsultacija u vezi sa pripremom i donošenjem propisa za koje obavlja lobiranje.

Obaveze lobiranog lica i organa vlasti

Član 30.

Lobirano lice dužno je da o prijemu dopisa iz člana 26. ovog zakona sačini obaveštenje i da ga u roku od 15 dana od dana prijema dostavi Agenciji.

Agencija može od lobiranog lica da zahteva dostavljanje vanrednih obaveštenja o kontaktima koje je imao u toku lobiranja sa lobistom, odnosno neregistrovanim lobistom.

Obaveštenje iz st. 1. i 2. ovog člana sadrži ime i prezime lobiranog lica, podatke o njegovoj funkciji, zaposlenju ili radnom angažovanju, ime, prezime i prebivalište lobiste, odnosno naziv i sedište pravnog lica koje obavlja lobiranje, kao i druge podatke od značaja za obaveštavanje Agencije.

Agencija može koristiti podatke iz obaveštenja iz st. 1. i 2. ovog člana za potrebe provere tačnosti podataka navedenih u izveštaju o radu lobista.

Način podnošenja, bliža sadržina i obrazac obaveštenja iz st. 1. i 2. ovog člana uređuju se aktom direktora Agencije.

Organ vlasti dužan je da vodi evidenciju o lobističkim kontaktima za funkcionere koji su izabrani, postavljeni, imenovani, zaposleni ili na drugi način radno angažovani u tom organu.

Evidencija iz stava 6. ovog člana sadrži ime i prezime lobiranog lica, podatke o njegovoj funkciji, zaposlenju ili radnom angažovanju, ime, prezime i prebivalište lobiste, odnosno naziv i sedište pravnog lica koje obavlja lobiranje, kao i druge podatke od značaja za obaveštavanje Agencije.

Bliža sadržina i način vođenja evidencije iz stava 6. ovog člana uređuju se aktom direktora Agencije.

Agencija vrši kontrolu sadržine i načina vođenja evidencije iz stava 6. ovog člana.

U slučaju kršenja obaveze iz st. 1, 2. i 6. ovog člana i člana 33. stav 2. tačka 3) i stav 3. ovog zakona, Agencija može lobiranom licu, odnosno odgovornom licu u organu vlasti izreći meru, u skladu sa zakonom koji uređuje sprečavanje korupcije, odnosno inicirati pokretanje disciplinskog postupka.

IV. IZVEŠTAVANJE

Izveštaj o radu

Član 31.

Lobista, odnosno pravno lice koje obavlja lobiranje dužni su da Agenciji dostave pismeni izveštaj o radu, najkasnije do 31. januara tekuće za prethodnu godinu.

Lobista, odnosno pravno lice za koje je doneto rešenje o brisanju iz registra, dužni su da, u roku od 15 dana od dana konačnosti rešenja, Agenciji dostave izveštaj o radu za period od podnošenja poslednjeg izveštaja do dana konačnosti rešenja.

Sadržaj izveštaja o radu

Član 32.

Izveštaj o radu sadrži:

- 1) broj i datum rešenja o upisu u registar;
- 2) podatke korisniku lobiranja u izveštajnom periodu (ime, prezime i prebivalište fizičkog lica, odnosno naziv i sedište pravnog lica);
- 3) podatke o lobiranim licima i organima vlasti kod kojih je obavljeno lobiranje (ime, prezime, funkcija, zaposlenje ili radno angažovanje lobiranog lica i naziv i sedište organa vlasti);
- 4) predmet lobiranja;

Bliži sadržaj i obrazac izveštaja o radu propisuje se aktom direktora Agencije.

Provera izveštaja

Član 33.

Tačnost podataka iz člana 32. ovog zakona proverava Agencija.

U cilju provere iz stava 1. ovog člana Agencija može:

- 1) zatražiti od lobiste, odnosno pravnog lica koje obavlja lobiranje dostavljanje ugovora o lobiranju;
- 2) zatražiti podatke od korisnika lobiranja;
- 3) zatražiti podatke od lobiranih lica i organa vlasti.

Lobista, pravno lice koje obavlja lobiranje, korisnik lobiranja, organ vlasti i lobirano lice dužni su da Agenciji dostave tražene podatke u roku od 15 dana od dana dostavljanja zahteva Agencije.

V. KAZNE NE ODREDBE

Prekršaji pravnog lica koje obavlja lobiranje, lobiste i korisnika lobiranja

Član 34.

Novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 2.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice koje obavlja lobiranje, ako:

- 1) pismenim putem ne obavesti Agenciju o promeni podataka, najkasnije u roku od 15 dana o dana nastanka promene (član 22);
- 2) otpočne postupak lobiranja pre zaključivanja ugovora o lobiranju (član 27. stav 1);
- 3) ne dostavi pismeni izveštaj o radu Agenciji, najkasnije do 31. januara tekuće za prethodnu godinu (član 31. stav 1);
- 4) u roku od 15 dana od dana konačnosti rešenja o brisanju iz registra, Agenciji ne dostavi izveštaj o radu za period od podnošenja poslednjeg izveštaja do dana konačnosti rešenja (član 31. stav 2);
- 5) ako Agenciji ne dostavi tražene podatke u propisanom roku (član 33. stav 3).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se za prekršaj odgovorno lice u pravnom licu, novčanom kaznom u iznosu od 30.000 do 150.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se lobista, novčanom kaznom u iznosu od 30.000 do 150.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. tačka 5) ovog člana kazniće se pravno lice korisnik lobiranja, novčanom kaznom u iznosu od 50.000 do 2.000.000 dinara.

Za prekršaj iz stava 1. tačka 5) ovog člana kazniće se fizičko lice korisnik lobiranja, odnosno odgovorno lice u pravnom licu korisniku lobiranja, novčanom kaznom u iznosu od 30.000 do 150.000 dinara.

VI. ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 35.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona doneće se do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stupanje na snagu

Član 36.

Ovaj zakon stupa na snagu po isteku devet meseci od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o lobiranju sadržan je u odredbi člana 97. stav 1. tačka 17. Ustava Republike Srbije, kojom je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu sa Ustavom.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Nacionalnom strategijom za borbu protiv korupcije u Republici Srbiji za period od 2013. do 2018. godine („Službeni glasnik RS”, broj 57/13), kao i Akcionim planom za sprovođenje Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije u Republici Srbiji za period od 2013. do 2018. godine („Službeni glasnik RS”, br. 79/13 i 61/16), kao jedan od ciljeva koji je neophodno ostvariti predviđeno je usvajanje i primenjivanje delotvornog zakonskog okvira kojim se reguliše lobiranje i učešće javnosti u postupku donošenja propisa. Pored toga, kao jedna od normativnih aktivnosti predviđena pratećim Akcionim planom je usvajanje zakona kojim se uređuje lobiranje i pristup javnosti svim informacijama o lobiranju u organima javne vlasti.

Obaveza Republike Srbije da uredi pitanje lobiranja i pristupa javnosti svim informacijama o lobiranju u organima javne vlasti, proističe i iz međunarodnih ugovora koje je naša država potvrdila. Ovo iz razloga, što su potvrđeni međunarodni ugovori, prema Ustavom utvrđenoj hijerarhiji važenja propisa, deo unutrašnjeg pravnog poretka, te se neposredno primenjuju i imaju primat u odnosu na zakone i druge opšte akte, dakle po pravnoj snazi su odmah ispod Ustava kao najvišeg pravnog akta.

U članu 5. Konvencije Ujedinjenih nacija za borbu protiv korupcije propisano je da svaka država ugovornica, u skladu sa osnovnim načelima nacionalnog pravnog sistema, dužna da razvija i primenjuje ili održava delotvornu i usklađenu politiku sprečavanja korupcije kojom se unapređuje učešće društva i odražavaju načela vladavine prava, dobrog upravljanja javnim poslovima i javnom imovinom, integritet, transparentnost i odgovornost. Takođe, svaka država ugovornica trebalo bi da nastoji da ustanovi i unapredi efikasnu praksu usmerenu na sprečavanje korupcije, kao i da redovno vrši procenu relevantne pravne regulative i upravnih mera u cilju utvrđivanja njihove adekvatnosti za sprečavanje i borbu protiv korupcije. Po potrebi, države ugovornice, u skladu s osnovnim načelima nacionalnog pravnog sistema, treba da sarađuju međusobno i sa relevantnim međunarodnim i regionalnim organizacijama na unapređenju i razvijanju mera iz ovog člana.

Članom 8. Konvencije Ujedinjenih nacija za borbu protiv korupcije propisano je da u cilju borbe protiv korupcije, svaka država ugovornica treba da unapređuje, između ostalog, integritet, poštenje i odgovornost javnih funkcionera, u skladu sa osnovnim načelima nacionalnog pravnog sistema. Posebno, svaka država ugovornica trebalo bi da nastoji da u okviru svog institucionalnog i pravnog sistema primenjuje kodekse ili standarde ponašanja za korektno, časno i pravilno obavljanje javnih funkcija. U tom smislu svaka država ugovornica trebalo bi da uzme u obzir, gde je potrebno i u skladu sa osnovnim načelima nacionalnog pravnog sistema, relevantne inicijative regionalnih, međuregionalnih i multilateralne organizacija, kao što je Međunarodni kodeks ponašanja za javne funkcionere, sadržan u aneksu rezolucije Generalne skupštine 51/59 od 12. decembra 1996. godine. Takođe, svaka

država ugovornica treba da razmotri, u skladu sa osnovnim načelima nacionalnog zakonodavstva, mogućnost utvrđivanja mera i sistema koji bi javnim funkcionerima omogućili da lakše prijavljuju nadležnim organima dela korupcije, kada za njih saznaju pri obavljanju svojih funkcija. Isto tako, svaka država ugovornica će nastojati da utvrdi mere i sisteme kojima se od javnih funkcionera zahteva da nadležnim organima daju izjave u vezi, između ostalog, sa svojim drugim aktivnostima, zaposlenjem, investicionim ulaganjima, imovinom i poklonima znatne vrednosti ili koristima iz kojih može prosteći sukob interesa u odnosu na njihov rad u svojstvu javnih funkcionera. Neophodno je da države ugovornice razmotre i mogućnost preduzimanja disciplinskih i drugih mera protiv javnih funkcionera koji krše kodekse ili standarde previđene ovim članom.

Članom 10. Konvencije Ujedinjenih nacija za borbu protiv korupcije propisano je da imajući u vidu potrebu borbe protiv korupcije, svaka država ugovornica treba da preduzima, gde je potrebno, one mere u skladu sa osnovnim načelima nacionalnog zakonodavstva, koje su potrebne za povećanje transparentnosti rada državne uprave, uključujući njenu organizaciju, funkcionisanje i postupke odlučivanja.

Za regulisanje oblasti lobiranja, od značaja je i dokument Saveta Evrope, Rezolucija Komiteta ministara (97) 24 o „XX vodećih principa za borbu protiv korupcije”, naročito u pogledu značaja principa o preduzimanju delotvornih mera za prevenciju korupcije i, u vezi sa tim, podizanja nivoa javne svesti i promocije etičkog ponašanja.

Predlaganjem ovog zakona preduzimaju se neophodni koraci ka uspostavljanju normativnog okvira i kapaciteta za odlučnu borbu protiv korupcije, a istovremeno se ostvaruju preuzete obaveze iz međunarodnih akata preporuka, a pre svega preporuka Grupa zemalja Saveta Evrope za borbu protiv korupcije (GRECO).

Pored toga, pitanja u vezi sa lobiranjem zastupljena su i u sledećim dokumentima Saveta Evrope: Preporuka Parlamentarne skupštine 1908 (2010) o lobiranju u demokratskom društvu; Rezolucija Parlamentarne skupštine 1744 (2010) 2 o vaninstitucionalnim učesnicima u demokratskom sistemu i prateći Izveštaj 12278; Preporuka Parlamentarna skupštine 2019 (2013) o korupciji kao pretnji vladavini prava i prateći Izveštaj 13228; Izveštaj Venecijanske komisije CDL-DEM(2011) 002 o pravnom okviru za regulisanje lobiranja u državama članicama Saveta Evrope; Izveštaj Venecijanske komisije CDL-AD(2013) 011 o ulozi vaninstitucionalnih učesnika u demokratskom sistemu (lobiranje).

Posebno je značajna Preporuka (2017) 2 Komiteta ministara Saveta Evrope državama članicama o pravnom regulisanju lobiranja u kontekstu donošenja odluka. Ovim dokumentom se preporučuje državama članicama da uspostave ili dalje ojačaju usklađen i sveobuhvatan okvir za zakonsko regulisanje lobiranja čime bi se obezbedila transparentnost lobističkih aktivnosti.

Za lobiranje na nivou Evropske unije od značaja je Rezolucija Evropskog parlamenta od 8. maja 2008. godine o utvrđivanju okvira za aktivnosti zastupnika interesa (lobista) u EU institucijama (CELEX br. 52008IP0197) u kojoj je naglašen značaj registracije lobista, jednakog pristupa institucijama, transparentnosti, definicije, kodeksa ponašanja lobista i sankcija za njegovo kršenje, kao i praćenja rada lobista.

Takođe, od značaja su preporuke i principi Zelene knjige Evropske komisije COM (2006) 194. U odnosu na pomenuti dokument, Zakon o lobiranju je usklađen sa sledećim načelima: naglašena transparentnost u procesu lobiranja, definicija

lobiranja, princip registracije. Navedena načela sadržana su u poglavlju II Zelene knjige Evropske komisije: Transparentnost i lobiranje.

Osnovni cilj zakona je da uspostavi jasan normativni okvir u oblasti lobiranja u Republici Srbiji, čime se otklanjaju nedostaci u našem pravnom sistemu. Zakonskim uređivanjem lobiranja u najvećoj meri se štiti javni interes budući da se povećava javnost rada organa državne uprave, ojačava integritet i odgovornost lobiranih lica koja vrše javne funkcije i podiže poverenje građana u proces donošenja odluka, odnosno utvrđivanje pravila u vezi sa obavljanjem lobiranja.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Predlog zakona o lobiranju sadrži šest glava, i to: Osnovne odredbe (Glava I.), Uslovi za obavljanje lobiranja (Glava II.), Sprovođenje lobiranja (Glava III.), Izveštavanje (Glava IV.), Kaznene odredbe (Glava V.), Završne odredbe (Glava VI.).

Osnovne odredbe (Glava I. Predloga zakona) sadrže devet članova i uređuju: predmet zakona; pojam lobiranja; aktivnosti koje se ne smatraju lobiranjem; određivanje lobiste i pravnog lica, kao subjekata koji obavljaju lobiranje; korisnika lobiranja; lobirano lice; načela zaštite javnog interesa i integriteta lobiste; Kodeks ponašanja učesnika u lobiranju. Obzirom na značaj ove glave za tekst celog zakona (posebno što se predviđa značenje najvažnijih pojmova, kao i načela koja se koriste kroz ceo tekst zakona), ova glava je i nazvana „Osnovne odredbe”.

Članom 1. Predloga zakona određen je njegov predmet. Stavom 1. navedenog člana predviđeno je da zakon uređuje uslove i način obavljanja lobiranja, pravila lobiranja, registar i evidencije u vezi sa lobiranjem, kao i druga pitanja koja su od značaja za lobiranje.

U članu 2. Predloga zakona propisano je da „lobiranje” predstavlja aktivnost kojom se vrši uticaj na organe Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, organe imalaca javnih ovlašćenja, čiji je osnivač Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave i (u daljem tekstu: organ vlasti) u postupku donošenja zakona, drugih propisa i opštih akata, iz nadležnosti tih organa vlasti, radi ostvarivanja interesa korisnika lobiranja, u skladu sa zakonom.

U pogledu značenja lobiranja u savremenom smislu, neophodno je napomenuti da ne postoji univerzalna i opšteprihvaćena definicija, pa Predlog zakona definiše lobiranje polazeći od nacionalnih specifičnosti. Objasnjenja pojma variraju od vrlo uopštenih (npr. lobiranje čine političke aktivnosti privatnog sektora koje za cilj imaju uticaj na odlučivanje u javnom sektoru) do znatno složenijih (npr. nastojanje da se utiče na donošenje odluka u javnom interesu kroz pritisak na donošenje ili nedonošenje pravnih akata).

Tako na primer, Evropski savet pod pojmom lobiranja podrazumeva koordinirani napor lobiste i naručioca lobiranja, radi ostvarivanja uticaja na utvrđivanje politika i proces odlučivanja sa ciljem dobijanja određenog rezultata od vlade, organa vlasti ili izabranih predstavnika. Vrlo slično definisano je lobiranje i u dobrovoljnom Registru lobista Evropske komisije i Parlamenta koji ključnom odrednicom smatra delovanje na institucije Evropske unije sa ciljem uticanja na

proces donošenja odluka. Takođe, i Evropska komisija u dokumentu Zelena knjiga iz 2006. godine (*Green paper, 2006*) definiše lobiranje kao „sve aktivnosti koje se sprovode sa ciljem uticaja na formulisanje politike i procese donošenja odluka evropskih institucija”.

Članom 3. Predloga zakona definišu se aktivnosti koje se ne smatraju lobiranjem u cilju otklanjanja mogućih nedoumica.

Članom 4. Predloga zakona je određeno da lobiranje može da obavlja pored fizičkog lica koje je upisano u Registar lobista, za koje Predlog zakona koristi termin „lobista”, privredno društvo, odnosno udruženje koje je upisano u Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje u skladu sa Predlogom zakona, za koje Predlog Zakona koristi termin „pravno lice koje obavlja lobiranje”, kao i fizičko lice koje nije upisano u Registar lobista ako je zakonski zastupnik ili je zaposlen kod korisnika lobiranja ili zastupa interese udruženja ili privrednog društva čiji je član korisnik lobiranja, za koje Predlog zakona koristi termin „neregistrovani lobista”. Ovakvo određivanje subjekata koji mogu da lobiraju odraziće se i na sve ostale članove Predloga zakona koji se odnose na uslove za obavljanje lobiranja, registre i dr.

Članom 5. Predloga zakona propisano je da korisnik lobiranja može biti fizičko ili pravno lice u čijem interesu se vrši lobiranje čime se obuhvataju sve zainteresovane strane.

Članom 6. Predloga zakona određeno je da „lobirano lice” je izabrano, imenovano, postavljeno, zaposleno ili na drugi način radno angažovano lice u organu vlasti, kao i lice na čiji izbor, imenovanje ili postavljenje organ vlasti daje saglasnost, a koje učestvuje u postupku pripreme i donošenja propisa, odnosno drugog opšteg akta ili može uticati na sadržaj propisa, odnosno drugog opšteg akta.

Članom 7. Predloga zakona propisana je dužnost lobiranog lica da spreči nastanak štetnih posledica po javni interes koje mogu nastati usled lobiranja. Na ovaj način lobirano lice je obavezano da javnu funkciju obavlja tako da javni interes ne podredi privatnom. Takođe, lobirano lice ima obavezu da se pridržava propisa koji uređuju njegova prava i obaveze i da stvara i održava poverenje građana u savesno i odgovorno vršenje javne funkcije, kao i da izbegava stvaranje odnosa zavisnosti prema licu koje bi moglo da utiče na njegovu nepristrasnost u vršenju javne funkcije, a u slučaju da ne može da izbegne takav odnos ili ukoliko takav odnos već postoji, da učini sve što je potrebno radi zaštite javnog interesa.

Članom 8. Predloga zakona propisano je da su lobista, pravno lice koje lobira i neregistrovani lobista dužni da prilikom lobiranja postupaju u skladu sa načelom integriteta, koje podrazumeva zakonitost, transparentnost i odgovornost u radu, kao i etičnost, u cilju očuvanja ličnog i ugleda pravnog lica koje obavlja lobiranje, ugleda korisnika lobiranja, kao i lobiranja. Na ovaj način, jača se lični i profesionalni integritet lobista, uz istovremeno povećanje efikasnosti u definisanju javnih politika, odnosno procesu donošenja odluka. Istovremeno, donosiocima odluka se nameće viši stepen odgovornosti.

Propisano je i da lobista, pravno lice koje obavlja lobiranje i neregistrovani lobista ne mogu da zastupaju dva ili više korisnika lobiranja koji u konkretnom slučaju imaju suprotne interese.

Članom 9. Predloga zakona propisano je da direktor Agencije za borbu protiv koupcije (u daljem tekstu: Agencija) donosi Kodeks ponašanja učesnika u lobiranju koji će uspostaviti standarde i visoke etičke vrednosti za obavljanje lobiranja.

Uslovi za obavljanje lobiranja (Glava II.) sadrže šesnaest članova i uređuju: uslove za obavljanje lobiranja fizičkog lica; uslove za obavljanje lobiranja pravnog lica; zabranu obavljanja lobiranja; obuku za lobistu; zahtev za upis u Registar lobista; zahtev za upis u Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje; brisanje iz Registra lobista; brisanje iz Registra pravnih lica koja obavljaju lobiranje; rešenje o upisu i brisanju iz registra; Registar; sadržinu Registra lobista; sadržinu Registra pravnih lica koja obavljaju lobiranje; obavezu obaveštavanja o promenama; upis podataka u registar; Posebnu evidenciju o stranim fizičkim i pravnim licima koja obavljaju lobiranje; primenu Zakona o opštem upravnom postupku.

Čl. 10. i 11. Predloga zakona propisani su uslovi za obavljanje lobiranja.

U Registar lobista može se upisati fizičko lice koje je: državljanin Republike Srbije; koje je potpuno poslovno sposobno; koje ima visoku stručnu spremu; koje nije osuđivano za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje lobiranja; kome nije izrečena ili je prestala mera bezbednosti, odnosno zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti; koje je završilo obuku za lobistu.

Strano fizičko lice može da obavlja lobiranje u Republici Srbiji ako je registrovano za obavljanje lobiranja u državi čiji je državljanin i ako je upisano u posebnu evidenciju o stranim fizičkim licima koja obavljaju lobiranja na teritoriji Republike Srbije. Upisom u posebnu evidenciju strano fizičko lice stiče ista prava i obaveze kao i lobista.

U Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje može se upisati pravno lice ako: je upisano u registar privrednih subjekata, odnosno registar udruženja; ima zaposlenog najmanje jednog lobistu; nije osuđeno za krivično delo ili mu nije izrečena, odnosno ako mu je prestala mera bezbednosti, odnosno zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti; odgovorno lice u privrednom društvu, odnosno udruženju nije osuđivano za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje lobiranja i kome nije izrečena ili je prestala mera bezbednosti, odnosno zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti;

Strano pravno lice može da obavlja lobiranje u Republici Srbiji ako je registrovano za obavljanje lobiranja u državi u kojoj ima sedište i ako je upisano u posebnu evidenciju o stranim pravnim licima koja obavljaju lobiranje na teritoriji Republike Srbije. Upisom u posebnu evidenciju strano pravno lice stiče ista prava i obaveze kao i domaće pravno lice koje obavlja lobiranje.

Prilikom utvrđivanja uslova za obavljanje lobiranja, vođeno je računa o potrebnim nivou profesionalnih kvalifikacija, ali i o etičkim pokazateljima lica koja se kvalifikuju za obavljanje ove izuzetno odgovorne profesije. Zakonom je omogućeno obavljanje lobiranja stranim fizičkim i pravnim licima ukoliko lobiranje obavljaju u državi porekla, uz obavezu registracije u Republici Srbiji.

Članom 12. Predloga zakona propisana je zabrana obavljanja lobiranja izabranom, imenovanom, postavljenom, zaposlenom ili na drugi način radno angažovanom licu u organu vlasti, kao i licu na čiji izbor, imenovanje ili postavljenje organ vlasti daje saglasnost, koja prestaje po isteku dve godine od dana prestanka funkcije, odnosno prestanka radnog odnosa ili radnog angažovanja. Reč je o tzv. „periodu hlađenja” (*cooling off period*) koji obuhvata pravila kojima se u određenom

vremenskom periodu nakon obavljanja javne funkcije/sluzbe, funkcionerima, visokim državnim službenicima ili licima koja su radno angažovana ne dozvoljava zapošljavanje u privatnom sektoru.

Članom 13. stav 1. Predloga zakona predviđeno je da obuku za lobistu sprovodi Agencija, koja izdaje uverenje o završenoj obuci. Program obuke, naknadu za sprovođenje obuke, kao i obrazac uverenja o završenoj obuci, propisuje direktor Agencije.

Imajući u vidu da je reč o novoj profesiji neophodno obezbediti da lica koja su zainteresovana za obavljanje lobiranja poseduju specifična znanja u vezi sa poslovima lobiranja. Najefikasniji način za sticanje specifičnih znanja iz ove oblasti jeste obuka za obavljanje poslova lobiranja.

Čl. 14. i 15. Predloga zakona propisano je da se zahtev za upis u Registar lobista i Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje podnosi Agenciji. Propisana je i sadržina zahteva.

Zahtev za upis u Registar lobista sadrži: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana i prebivalište podnosioca zahteva. Uz zahtev se prilažu i dokazi o ispunjenosti uslova za obavljanje lobiranja. Obrazac zahteva propisuje direktor Agencije.

Zahtev za upis u Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje sadrži: naziv i sedište pravnog lica, matični broj i poreski identifikacioni broj, kao i ime i prezime, jedinstveni matični broj građana i prebivalište ovlašćenog lica. Uz zahtev se prilažu i dokazi o ispunjenosti uslova za obavljanje lobiranja za pravno lice.

Prilikom regulisanja sadržine zahteva za upis u registar vodilo se računa da opseg informacija koje je potrebno registrovati ne bude preširok, kako bi se izbeglo prikupljanje suvišnih podataka i nepotrebno opterećivanje svih učesnika u ovom procesu i tako ugrozila njegova svrha i funkcionisanje.

Čl. 16. i 17. Predloga zakona propisani su razlozi za brisanje iz Registra lobista i Registra pravnih lica koja obavljaju lobiranje.

Kao razlozi za brisanje iz Registra lobista navode se: zahtev lobiste; ako je lobista osuđen za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje lobiranja; ako je lobisti izrečena mera bezbednosti ili zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti; ako je lobista postupao suprotno načelu integriteta; gubitkom poslovne sposobnosti lobiste; ako lobista postane funkcioner ili se zaposli, odnosno radno angažuje u organu vlasti.

Kao razlozi za brisanje iz Registra pravnih lica koja obavljaju lobiranje navode se: zahtev pravnog lica; prestanak pravnog lica; ako pravno lice nema zaposlenog najmanje jednog lobistu; ako je pravno lice osuđeno za krivično delo ili mu je izrečena mera bezbednosti, odnosno zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti; ako je odgovorno lice u pravnom licu osuđeno za krivično delo koje ga čini nedostojnim za obavljanje lobiranja, kao i ako mu je izrečena mera bezbednosti, odnosno zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti; ako je pravno lice povredilo odredbe ovog zakona koje uređuju načelo integriteta.

Članom 18. Predloga zakona propisano je da o upisu i brisanju iz registra rešenje donosi direktor Agencije u roku od 15 dana za fizička lica, odnosno u roku od 30 dana za pravna lica, od dana podnošenja urednog i potpunog zahteva. Protiv

rešenja direktora Agencije može se izjaviti žalba Odboru Agencije. Odluka Odbora Agencije je konačna i protiv nje se može pokrenuti upravni spor.

Prilikom propisivanja nadležnosti za odlučivanje o pravnom sredstvu protiv rešenja direktora Agencije pošlo se od dvostepenosti u radu Agencije koja je propisana Zakonom o Agenciji za borbu protiv korupcije („Službeni glasnik RS” br. 97/08, 53/10, 66/11 – US, 67/13 – US i 8/15 – US).

Članom 19. Predloga zakona propisano je da Agencija vodi Registar lobista i Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje. Registar je javan i objavljuje se na internet stranici Agencije. Pri vođenju registra Agencija je dužna da poštuje propise koji uređuju zaštitu podataka o ličnosti. Obrazac i način vođenja registra bliže se uređuje aktom direktora Agencije.

Fokus Zakona o lobiranju je na registraciji lica koja ispunjavaju uslove za obavljanje lobiranja. Registar pruža informacije i omogućava nadzor nad lobiranjem. Najvažniji razlog za postojanje registra je pružanje transparentnosti, čime će biti omogućeno postojanje preglednih i javno dostupnih informacija o identitetu i profesionalnom interesu svih onih koji žele da utiču, odnosno onih koji utiču na proces donošenja odluka u vezi sa određenim javnim politikama. Pored naglašene transparentnosti, prilikom vođenja Registra propisana je i dužnost poštovanja propisa kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Članom 20. Predloga zakona propisano je da se u Registar lobista upisuju podaci o lobistima i to: broj i datum upisa u Registar lobista; ime i prezime, jedinstveni matični broj građana i prebivalište lobiste; broj i datum rešenja o upisu u registar; broj i datum rešenja o brisanju iz registra, sa podacima o razlozima za brisanje.

Članom 21. Predloga zakona propisano je da se u Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje upisuju podaci o tim pravnim licima, i to: broj i datum upisa u Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje; naziv i sedište pravnog lica; broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata, odnosno registar udruženja; matični broj i poreski identifikacioni broj pravnog lica; ime i prezime, prebivalište i jedinstveni matični broj građana odgovornog lica u pravnom licu; ime i prezime, prebivalište i jedinstveni matični broj građana lobiste zaposlenog u pravnom licu; broj i datum rešenja o upisu u registar za lobistu zaposlenog u pravnom licu; broj i datum rešenja o brisanju iz registra sa podacima o razlozima za brisanje.

Članom 22. Predloga zakona propisana je da dužnost lobiste da obavesti Agenciju o promeni podataka o prebivalištu, a pravno lice koje obavlja lobiranje o promeni podataka koji se odnose na podatke iz registra privrednih subjekata, odnosno registra udruženja, poreskom identifikacionom broju, kao i promene koje se odnose na lobistu zaposlenog u tom pravnom licu. O ovim promenama, lobista, odnosno pravno lice koje obavlja lobiranje, dužni su da u pismenoj formi obaveste Agenciju, u roku od 15 dana od dana nastanka promene.

Članom 23. Predloga zakona propisano je da Agencija, po službenoj dužnosti, vrši upis podataka u Registar lobista i Registar pravnih lica koja obavljaju lobiranje, odmah po konačnosti rešenja o upisu, odnosno brisanju iz registra, kao i po dostavljanju obaveštenja o promenama podataka iz člana 22. Predloga zakona.

Članom 24. Predloga zakona propisano je da Agencija vodi posebnu evidenciju o stranim fizičkim i pravnim licima koja obavljaju lobiranje na teritoriji Republike Srbije, koja sadrži: ime i prezime stranog fizičkog lica, odnosno naziv stranog

pravnog lica, kao i druge podatke iz akta organa strane države na osnovu kojih ta lica obavljaju lobiranje u stranoj državi. Obrazac i način vođenja ove evidencije propisuje se aktom direktora Agencije i objavljuje se na internet stranici Agencije.

Članom 25. Predloga zakona propisano je da se na postupak donošenja rešenja o upisu u registar, odnosno brisanja iz registra, primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Sprovođenje lobiranja (Glava III.) sadrži pet članova i uređuje: započinjanje lobiranja; ugovor o lobiranju; raskid ugovora i prekid postupka lobiranja; prava lobiste; obaveze lobiranog lica i organa vlasti.

Članom 26. Predloga zakona propisano je da lobiranje započinje obraćanjem lobiste ili neregistrovanog lobiste lobiranom licu u pismenoj formi. Lobista je dužan da uz dopis kojim se obraća lobiranom licu dostavi i dokaz o upisu u Registar lobista, ugovor o lobiranju bez navođenja visine ugovorene naknade za lobiranje, kao i naziv zakona, drugog propisa ili opšteg akta za koji obavlja lobiranje.

Članom 27. Predloga zakona propisano je da obavljanje lobiranja ne može započeti pre zaključivanja ugovora o lobiranju, odnosno uspostavljanja pravnog odnosa između korisnika lobiranja i lobiste, odnosno pravnog lica koje obavlja lobiranje. Pored toga propisana je i obavezna sadržina ugovora o lobiranju i to: podaci o ugovornim stranama (ime, prezime i prebivalište fizičkog lica, odnosno naziv i sedište pravnog lica); predmet lobiranja (opis predmeta i cilj lobiranja); podaci o načinu i vremenu trajanja lobiranja; visina naknade za lobiranje; izjava lobiste, odnosno odgovornog lica u pravnom licu koje obavlja lobiranje da će postupati u skladu sa pravilima lobiranja propisanim ovim zakonom i Kodeksom ponašanja učesnika u lobiranju. Ukoliko je ugovorna strana pravno lice koje obavlja lobiranje, ugovor o lobiranju mora da sadrži i ime i prezime lobiste zaposlenog kod tog pravnog lica koji će sprovoditi aktivnosti lobiranja. Lobista, odnosno pravno lice koje obavlja lobiranje, ne mogu se ugovorom obavezati na određeni ishod lobiranja.

Članom 28. Predloga zakona propisano je da raskid ugovora o lobiranju može da zahteva svaka ugovorna strana u svakom trenutku. Lobista, odnosno pravno lice koje obavlja lobiranje dužni su da, bez odlaganja, prekinu postupak lobiranja i raskinu ugovor o lobiranju ako: posumnjaju da će povrediti načelo integriteta; lobista, odnosno odgovorno lice u pravnom licu koje obavlja lobiranje postane funkcioner, zaposleni ili na drugi način radno angažovani u organu vlasti.

Članom 29. Predloga zakona propisano je da posle podnošenja dopisa iz člana 26. Predloga zakona lobista ima pravo da traži od lobiranog lica da ga primi u blagovremenom roku i da mu pruži podatke u vezi sa predmetom lobiranja. Pored toga propisano je da lobista ima pravo da bude blagovremeno obavešten o svim javnim raspravama i drugim oblicima javnih konsultacija u vezi sa pripremom i donošenjem propisa za koje vrši lobiranje.

Članom 30. Predloga zakona propisana je dužnost lobiranog lica dužno da o prijemu dopisa iz člana 26. Predloga zakona sačini obaveštenje i da ga u roku od 15 dana od dana prijema dostavi Agenciji, koja može od lobiranog lica da zahteva dostavljanje i vanrednih obaveštenja o kontaktima koje je imao u toku lobiranja sa lobistom, odnosno neregistrovanim lobistom. Obaveštenje mora da sadrži: ime i prezime lobiranog lica, podatke o njegovoj funkciji, zaposlenju ili radnom angažovanju, ime, prezime i prebivalište lobiste, odnosno naziv i sedište pravnog lica koje obavlja lobiranje, kao i druge podatke od značaja za obaveštavanje Agencije. Agencija može koristiti podatke iz obaveštenja za potrebe provere tačnosti podatka

navedenih u izveštaju o radu lobista. Pored toga propisana je i obaveza organa vlasti da vodi evidenciju o lobističkim kontaktima za funkcionere koji su izabrani, postavljeni, imenovani, zaposleni ili na drugi način radno angažovani u tom organu. Evidencija mora da sadrži: ime i prezime lobiranog lica, podatke o njegovoj funkciji, zaposlenju ili radnom angažovanju, ime, prezime i prebivalište lobiste, odnosno naziv i sedište pravnog lica koje obavlja lobiranje, kao i druge podatke od značaja za obaveštavanje Agencije. Obrazac i bliža sadržina obaveštenja uređuju se aktom direktora Agencije. Bliža sadržina i način vođenja evidencije takođe se uređuju se aktom direktora Agencije.

Imajući u vidu prirodu položaja lobiranog lica propisuje se njegova obaveza da sačini obaveštenje o svakom kontaktu sa lobistom. To je neposredno povezano i sa potrebom da se utvrdi i obaveza organa vlasti u kojem je lobirano lice izabrano, imenovano, postavljeno, zaposleno ili na drugi način radno angažovano, da vodi evidenciju o kontaktima koje ima lobirano lice sa lobistima. Smisao evidencije je omogućavanje pristupa javnosti dovoljnom broju informacija o lobističkim aktivnostima koje se odnose na javne politike i donošenje odluka, kako bi mogla da bude procenjena priroda i domet lobiranja i kako bi se javnost uverila da je to u skladu sa javnim interesom. Time se omogućava uravnotežen pristup koji stremi transparentnosti, ali ne po cenu preteranih i zahtevnih pretpostavki potrebnih za evidentiranje. Propisivanjem obrasca i sadržine obaveštenja omogućava se standardizacija podataka u vezi sa lobiranjem.

Izveštavanje (Glava IV.) sadrži tri člana i uređuje: izveštaj o radu, sadržaj izveštaja o radu i proveru izveštaja.

Članom 31. Predloga zakona propisano je da su lobista, odnosno pravno lice koje obavlja lobiranje, dužni da Agenciji dostave pisani izveštaj o radu, najkasnije do 31. januara tekuće za prethodnu godinu. Lobista, odnosno pravno lice za koje je doneto rešenje o brisanju iz registra, dužni su da, u roku od 15 dana od dana konačnosti rešenja, Agenciji dostave izveštaj o radu za period od podnošenja poslednjeg izveštaja do konačnosti rešenja.

Propisano je da se izveštaj o radu podnosi Agenciji, kao organu nadležnom za vođenje Registra lobista i Registra pravnih lica koja obavljaju lobiranje. Takođe, prilikom određivanja vremenskog okvira za izveštavanje, vodilo se računa o tome da aktivnosti u vezi sa izveštavanjem omogućavaju praćenje stanja, ali i da ne ometaju efikasnost rada lobiste i nadležnog organa uprave. Posebno je propisana i obaveza lobiste, odnosno pravnog lica koje obavlja lobiranje, u vezi sa izveštavanjem u slučaju kada je protekao primereni rok od konačnosti rešenja o brisanju iz registra.

Članom 32. Predloga zakona propisano je da izveštaj o radu sadrži: broj i datum rešenja o upisu u registar; podatke o korisniku lobiranja u izveštajnom periodu (ime, prezime i prebivalište fizičkog lica, odnosno naziv i sedište pravnog lica); podatke o lobiranim licima i organima vlasti kod kojih je obavljeno lobiranje (ime, prezime, funkcija, zaposlenje ili radno angažovanje lobiranog lica i naziv i sedište organa vlasti); predmet lobiranja. Obrazac i bliži sadržaj izveštaja o radu propisuje se aktom direktora Agencije.

Od naročitog značaja za transparentnost lobiranja je uređivanje pitanja kontinuiranog izveštavanja o lobiranju. Prilikom normiranja ove obaveze lobista, posebna pažnja je posvećena sadržaju izveštaja koji obezbeđuje dovoljan obim informacija o lobiranju, a da ne prouzrokuje prikupljanje nepotrebnih podataka i preterano administriranje.

Članom 33. Predloga zakona propisano je da Agencija može proveriti tačnost podataka iz izveštaja o radu i da može: zatražiti od lobiste, odnosno pravnog lica koje obavlja lobiranje, dostavljanje ugovora o lobiranju; zatražiti podatke od korisnika lobiranja; zatražiti podatke od lobiranih lica i organa vlasti.

Podatke iz ovog člana lobista, pravno lice koje obavlja lobiranje, korisnik lobiranja, organ vlasti i lobirano lice dužni su da dostave Agenciji u roku od 15 dana od dana dostavljanja zahteva Agencije.

Kaznene odredbe (Glava V.) sadrži jedan član (član 34) kojim su propisani prekršaji za povredu odredaba Zakona o lobiranju.

Završne odredbe (Glava VI.) sadrže dva člana (čl. 35. i 36) i uređuju: podzakonske akte i stupanje na snagu Zakona o lobiranju.

S obzirom da je neophodno omogućiti efikasnu i delotvornu primenu Zakona o lobiranju, propisana je obaveza donošenja podzakonskih akata (pravilnika) kojima bi se bliže propisali obrasci potrebni za izvršenje određenih administrativnih obaveza i utvrdio njihov sadržaj ili uredio način izvršenja određenih obaveza.

Propisano je da Zakon o lobiranju stupa na snagu po isteku devet meseci od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva iz budžeta Republike Srbije za 2018. godinu.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo pravde

2. Naziv propisa

Predlog zakona o lobiranju

Draft Law on Lobbying

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum):

a) Odredba Sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,

Naslov VII. – Pravosuđe, slobode i bezbednost, u okviru kojeg je član 80 – Jačanje institucija i vladavina prava.

b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,

v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

Naslov VII. – Pravosuđe, slobode i bezbednost, u okviru kojeg je član 80 – Jačanje institucija i vladavina prava.

g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,

d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

- /

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

- /

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost treba obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe Direktive).

- /

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

- /

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

- /

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

U postupku pripreme Predloga zakona o lobiranju nije ostvarena saradnja sa Evropskom komisijom s obzirom da za izradu predmetnog akta nije bilo neophodno ostvariti ovaj konkretni oblik saradnje.